

FOTO: PETER BAKKER

De helft van alle bedrijven voert met de voermengwagens. Deze bedrijven zijn groter en hebben een hogere melkproductie.

wijl de gemiddelde afvoer in 2008 nog op 26,2 procent lag.

De verklaring van de veranderende cijfers wordt gezocht in de reacties van veehouders op het over- dan wel onderschrijden van het melkquotum en de blauwtonginfectie. Blauwtong speelde vooral in 2006 en 2007. In 2008 is verplicht geënt tegen de ziekte en 2009 was het eerste blauwtongvrije jaar. De jaren waarin de blauwtongbesmetting heerste, hebben weerslag op de productiecijfers en de vruchtbaarheidskengetallen in die jaren. Ook in het jaar erop is er een naijleffect te zien.

Begin 2008 molken veel veehouders onder het quotum en bleven alle koeien lopen. In het quotumjaar daarna zijn op het eind veel koeien verkocht, juist om het quotum niet te veel te overschrijden. De hogere productie in combinatie met het reëlfief grote aantal koeien per bedrijf maakt dat de veehouders in verhouding meer koeien dan normaal hebben afgevoerd.

Meer koeien op stal

In de structuur zijn ook wijzigingen te zien. De trend naar opstallen zet nog steeds heel langzaam door. Omgerekend heeft 77 procent van de bedrijven weidegang toegepast in 2009. In 2007 was dat nog 81 procent. Het grootste deel van de bedrijven met weidegang biedt beperkte weidegang aan de koeien.

In de cijfers van 2009 (tabel 3) valt het op dat de bedrijven met onbeperkte weidegang minder melk per koe produceren en ook een structureel lager vetpercentage in de melk hebben. Het eiwitpercentage ligt met name op de bedrijven met summerfeeding, waarbij alle ruwvoer uit ingekuuld product bestaat, lager dan de bedrijven met vers gras in het rantsoen.

4. Celgetal robotbedrijven daalt, maar blijft boven conventioneel

bedrijven gerangschikt op melksysteem

	melkrobot		conventioneel	
	2009	2008	2009	2008
aantal bedrijven	215	170	1.295	1.418
aantal koeien	94	94	89	88
melkproductie (kg/koe/dag)	27,9	27,3	27,0	26,6
vet (%)	4,36	4,36	4,38	4,39
eiwit (%)	3,52	3,52	3,53	3,53
ureum (mg/100 gram melk)	22	23	22	23
tankcelgetal (cellen/ml x 1.000)	214	225	188	197
verwachte tussenkalf tijd	420	421	416	421
interval afkalven - 1e tocht	84	81	83	82
interval afkalven - 1e inseminatie	96	94	94	94
aantal inseminaties per koe	2,08	2,15	2,06	2,14
afvoer koeien (%)	32,0	28,0	30,0	26,1

bron: Agrovision

Bedrijven met een automatisch melksysteem hebben gemiddeld een hogere productie per koe, maar ook een licht hogere afvoer.

5. Melkproductie het hoogst op bedrijven met voermengwagen

bedrijven gerangschikt naar manier van ruwvoerverstrekking

	voerhek	zelfvoeding	voermengwagen
aantal bedrijven	736	71	706
aantal koeien	80	81	101
melkproductie (kg/koe/dag)	26,7	26,4	27,6
vet (%)	4,39	4,42	4,37
eiwit (%)	3,53	3,55	3,52
ureum (mg/100 g melk)	22	22	22
tankcelgetal (cellen/ml x 1.000)	192	191	192

bron: Agrovision

Ongeveer de helft van de melkveebedrijven gebruikt een voermengwagen om het ruwvoer gemengd aan het voerhek van de koeien te kunnen voeren.

De bedrijven met weidegang lijken ook een iets lager celgetal te hebben en hebben minder inseminaties per koe nodig, bij een iets langere tussenkalf tijd. Naarmate de koeien meer binnen zijn, is het percentage afvoer van koeien ook hoger. Dat beeld was ook in de cijfers van 2007 terug te vinden.

Bij de bedrijven die melken met een automatisch melksysteem biedt de helft weidegang aan de koeien. De andere helft van de bedrijven kiest voor zomerstalvoeren of summerfeeding en houdt de koeien op stal.

Meer melk per koe bij melkrobot

De gevonden toename van de melkproductie over alle bedrijven ten opzichte van vorige jaren is niet toe te schrijven aan het melksysteem. In tabel 4 staan de gemiddelde resultaten over de afgelopen twee jaar van bedrijven met een automatisch melksysteem en bedrijven met een conventioneel melksysteem. Op beide bedrijfstypen is winst geboekt op de melkproductie per koe, waarbij de melk-

productie op bedrijven met een melkrobot wel structureel hoger ligt.

Ook de algemene daling in het celgetal wordt bij bedrijven met beide melksystemen gehaald, maar daar liggen de conventioneel melkende bedrijven gemiddeld op een gunstiger niveau. Een deel van het hogere celgetal bij de robotbedrijven kan verklaard worden uit het feit dat er jaarlijks 20 tot 25 procent bedrijven instromen. Bekend is dat bedrijven tijdens en na omschakeling naar een melkrobot vaak tijdelijk met een hoger celgetal geconfronteerd worden.

In de verschillen in voermethode valt op dat de bedrijven met een voermengwagen een duidelijk hogere melkproductie per koe realiseren met licht lagere gehalten. Bijna de helft van de bedrijven werkt met een voermengwagen en de bedrijven zijn met 101 koeien gemiddeld ook 20 koeien groter dan de bedrijven die niet gemengd aan het voerhek voeren.

Wijnand Hogenkamp